A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.203/2023/4.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke
Dr. Tibold Ágnes előadó bíró
Dr. Döme Attila bíró
Dr. Farkas Antónia bíró
Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Dr. Fazekas Tünde Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fazekas Tünde ügyvéd)

Az I. rendű alperes: ...

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Gere Dávid ügyvéd

A II. rendű alperes: ...

A per tárgya: gazdasági társaság vezetője felelősségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Ítélőtábla, 11.Gf.40.341/2022/6. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Törvényszék, 8.G.40.637/2021/62. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon fizessen meg a felperes részére 254.000 (kétszázötvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 70.000 (hetvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes a 2007. augusztus 7-én alapított, 2016. március 9-től felszámolás alatt álló, majd 2018 június 7-én a cégjegyzékből törölt O.....Kft. (a továbbiakban: adós) alapító tagja, majd 2013. szeptember 5-től 2016. március 9-ig, a felszámolási eljárás megindulásáig önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője volt. A II. rendű alperes 2014. augusztus 29-től szintén 2016. március 9-ig volt az adós önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője.

[2] A felperesnek az adóssal 2014. március 12-én megkötött vállalkozási szerződés alapján vállalkozói díjkövetelése állt fenn, amelyet felszólítás ellenére az adós társaság nem fizetett meg.

[3] A felszámolási eljárásban a felszámoló 412.339.000 forint összegű hitelező igényt vett nyilvántartásba, köztük a felperes 500.000 forint összegű követelését. A hitelezői igények kielégítésére irat- és vagyonátadás hiányában nem volt fedezet. A Fővárosi Törvényszék a 2018. március 20-án meghozott 6.Fpk.6140/2014/55. számú végzésével egyszerűsített módon fejezte be a felszámolási eljárást.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[4] A felperes a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:118. §-a alapján előterjesztett, a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező végleges másodlagos kereseti kérelmében (2022. április 19.) annak megállapítását kérte, hogy az alperesek mint az adósnak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben volt vezető tisztségviselői a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben az adós vagyona 373.732.000 forinttal csökkent. A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet kezdetét 2013. december 31. napjában jelölte meg.

[5] Előadta, hogy az alperesek a felszámolási eljárásban nem működtek együtt a felszámolóval, az adós vagyonával nem számoltak el, az iratátadási kötelezettségüknek teljeskörűen nem tettek eleget.

[6] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta az adós vagyoncsökkenésének a keresetben meghatározott mértékét, valamint azt is, hogy a

fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet 2013. december 31-én bekövetkezett. Állítása szerint az ügyvezetői feladatait a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el. Előadta, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdés *a)-d*) pontjaiban foglalt kötelezettségeinek eleget tett. A hiányzó iratok átadását illetően nem terheli mulasztás, mert ez a II. rendű alperes feladata lett volna.

[7] A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az I. rendű és a II. rendű alperes az adós ügyvezetőjeként a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ennek következtében az adós vagyona 373.732.000 forinttal csökkent. Ezt meghaladóan (az elsődleges kereseti kérelem tekintetében) a keresetet elutasította.

[9] Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában rögzítette, a felszámolás során a felszámoló tudomására jutott, hogy az adós 2014-ben, házipénztárból történő kifizetésből 637.000.000 forint értékben megvásárolta egy H.... K..... bejegyzett gazdasági társaság részvényeit, valamint tartós kölcsönt nyújtott kapcsolt vállalkozásoknak 65.250.000 forint összegben. A felszámoló többszöri felszólítása ellenére az adós nem nyilatkozott és nem bocsátotta a felszámoló rendelkezésére a fenti jogügyletekkel kapcsolatos okiratokat. Az I. rendű alperes a Cstv. 31. §-a alapján őt terhelő iratátadási kötelezettségének csak részben tett eleget, és nem tudta bizonyítani, hogy kizárólag a II. rendű alperes mulasztása okozta az iratátadás hiányosságát. Az I. rendű alperes a szóbeli meghallgatásánál elismerte az adós éves beszámolóinak aláírását, valamint azt is, hogy a 637.000.000 forint készpénzt nem a tartozások kiegyenlítésére fordították, mert biztonságosabbnak ítélték, ha azt más országokban fektetik be. Az elsőfokú bíróság az adós korábbi könyvvizsgálóinak tanúvallomásai közül kiemelte, hogy a 2014. évi mérleg mellékletét képező jelentést a tanú a részvényvásárlásra tekintettel korlátozó záradékkal látta el, mert a tőzsdén nem jegyzett h..... társaság valós piaci értékéről nem rendelkezett megbízható információval. A felszámolóbiztos tanúvallomása alapján megállapította, hogy a felszámoló a részvényvásárlásáról a könyvvizsgálói jelentés letöltése útján értesült, azonban arról semmilyen irat nem állt rendelkezésre. Értékelte továbbá a büntetőeljárásban revizori jelentést készítő tanú vallomását is, amely szerint az adósnak 2014-ben jelentősen több kötelezettsége volt, mint az eszközeinek összértéke, míg a részvényvásárlás nem növelte a bevételeket. Figyelembe vette azt is, hogy a büntetőbíróság jogerős ítéletében megállapította az I. rendű alperes bűnösségét csődbűncselekmény elkövetésében.

[10] Az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő írásban és szóban is kiegészített szakvéleményét ítélkezésének alapjául elfogadta. Annak alapján az adós fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezését – az objektív és szubjektív feltételeket is figyelembe véve – a 2013. üzleti év mérlegfordulójának időpontjában, míg a fizetésképtelenségét legkésőbb a részvényvásárlás napjában (2014. október 1.) állapította meg. Kitért arra is, hogy az I. rendű alperes az aláírásával hitelesített éves beszámolók ismeretében sem tett a kockázatos pénzügyi helyzet enyhítése érdekében olyan intézkedéseket, amelyek az adós likviditási helyzetét javították volna, ezzel szemben a döntései negatív hatást gyakoroltak a likvid vagyonra. Ezek közül kiemelte a 2013. üzleti évben kimutatott 285.000.000 forint vásárlási előleget, valamint a 2014. évi részvényvásárlást, mint amelyek a szakértői megállapítás szerint a vagyoneszköz oldalán

bekövetkező olyan változást eredményeztek, amelynek következtében a mérleg főösszeg nem változott, ugyanakkor a korábbi vagyoni értékkel rendelkező eszköz helyett névleg vele egyező, azonban likviditás szempontjából jóval alacsonyabb értékű eszköz került a társaság vagyonába. Az adós vagyoni helyzetének vizsgálata és a pénzügyi mutatók alakulásának összevetésével a szakértő megállapította, hogy a 2013. december 31-én kialakult fizetésképtelenség veszélyét jellemző mutatók a likvid vagyon csökkenése miatt 2014-re drasztikusan romlottak, ezzel szemben a rövid lejáratú kötelezettségek jelentősen emelkedtek. Összességében arra a következtetésre jutott, hogy a részvényvásárlás miatt a társaság vagyonszerkezetében a befektetett eszközök javára jelentős mértékű eltolódás következett be, és ezt nem tudták pótolni az adós tevékenységéből származó jövedelemmel, amely a gazdálkodását visszafordíthatatlanul ellehetetlenítette. Mindezekhez hozzájárultak a kapcsolt vállalkozásoknak kölcsönként nyújtott további kiadások is.

[11] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a szakvélemény összhangban áll a büntetőeljárásban beszerzett revizori jelentéssel, illetőleg a revíziót végző kihallgatott tanú vallomásával. A szakvéleményt elfogadva arra a következtetésre jutott, hogy az adós rövid lejáratú kötelezettségeinek fedezetét jelentő forgóeszközök folyamatos csökkenése miatt a követelésekre jutó fedezet 2013. december 31-től 2015. december 31-ig 373.732.000 forinttal csökkent, míg a beszámolók aláírása azt tanúsítja, hogy az I. rendű alperes tisztában volt az adós vagyoni helyzetével. Mindezekre tekintettel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperes másodlagos keresetét megalapozottnak találta.

[12] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

[13] Mindenekelőtt kiemelte, az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a bizonyítási teher alakulása és a bizonyítatlanság jogkövetkezménye kérdésében. Az általa beszerezett felszámolási iratokból megállapítható, hogy a felszámoló bíróság a 6.Fpk.6140/2014/4. számú jogerős végzésével pénzbírsággal sújtotta az I. rendű alperest, mert nem adta át a felszámolónak az adós valamennyi iratát. Ez a végzés a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 195. § (1) bekezdésben szabályozott közokiratnak minősül, amely teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát. Erre tekintettel a régi Pp. 164. § (1) bekezdés alapján az I. rendű alperesnek kellett bizonyítani, hogy az iratátadási kötelezettségének teljes egészében eleget tett, illetőleg mulasztása nem volt felróható. Az I. rendű alperes azonban csak állította, de értékelhető bizonyítási indítvány hiányában semmivel sem bizonyította mulasztásának vétlenségét. Erre tekintettel a Cstv. 31. § (1) bekezdés *a)-d)* pontjain alapuló iratátadási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeként a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése és a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alkalmazásával az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[14] A kiegészített szakvéleményben írtakra hivatkozással egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet már 2013. december 31-éig kialakult, amellyel az I. rendű alperes – az általa aláírt 2013. évi mérleg kiegészítő melléklete tartalmából – nyilvánvalóan tisztában volt. Ettől kezdődően az I. rendű alperesnek a Ptk. 3:118. § és a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés alapján az adós gazdálkodását érintő döntéseket a hitelezők érdekeinek figyelembevételével kellett meghoznia, így különösen nagy figyelmet kellett volna fordítani arra, hogy az adós likviditási helyzetét helyreállítsa, a meglévő és az időközben megszerzett vagyoni eszközeit az észszerű gazdálkodás követelményeinek megfelelően használja fel, és minden tőle telhető intézkedést meg kellett volna tennie a hitelezők követeléseinek kielégítéséért. Erre kétséget kizáró módon lehetősége

is nyílt volna, ha a 2014. szeptember 15-én beérkezett 430.611.630 forintot a rövid lejáratú kötelezettségek fedezetére szolgáló likvid pénzeszközként kezeli.

[15] Kiemelte, hogy az I. rendű alperes és a hitelezők jogviszonyában a fizetőképesség helyreállítása is csak a Cstv. 33/A. § (3) bekezdés alkalmazásával állapítható meg, ezért a 2013. december 31-ével kialakult és 2014-ben tovább romló likviditási helyzetre tekintettel az adós tényleges gazdálkodásától elvonatkoztatva csupán számtani műveletekkel nem lehet valóságos következtetéseket levonni az adós valós gazdasági helyzetéről. Ebből következik, hogy az I. rendű alperes abban az esetben hivatkozhatna az adós fizetőképességének helyreállítására, ha a 2014. szeptember 15-én befolyt 430.612.000 forint valóságos ténybeli alapot jelentett volna a rövidlejáratú követelések kielégítésének fedezetét jelentő likvid vagyoni eszközök növelésére. Ezzel szemben az I. rendű alperes pár héten belül ennek a bevételnek közel másfélszeresét fordította egy olyan részvénycsomag megvásárlására, amelynek árfolyamveszteségére már a következő évben 590.203.000 forintot számolt el, így a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet nem szűnt meg, hiszen az adósnak a rövid lejáratú kötelezettségek kielégítését befolyásoló likviditási helyzetét ez a bevétel egyáltalán nem érintette.

[16] A fellebbezésben hivatkozott régi Pp. 4. §-a kapcsán a másodfokú bíróság azt hangsúlyozta, hogy a felperes nem bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt indított keresetet az I. rendű alperessel szemben, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésben szabályozott kártérítési jogviszony alapján érvényesített igényt. Az I. rendű alperes bűncselekményt is megvalósító magatartása azonban a többi bizonyítékkal együtt a felek jogviszonyában is értékelhető eseménytörténeti tény, míg a büntetőeljárásban keletkezett okiratok a régi Pp. 195. § (1) bekezdésének megfelelő bizonyító erővel rendelkező bizonyítékok, amelyek a kártérítés alapjául szolgáló tényállás megállapításánál ugyancsak értékelhetőek.

[17] A fellebbezés tükrében a régi Pp. 146. § (5) bekezdés *a)* és *c)* pont alapján arra mutatott rá: nem minősül keresetváltoztatásnak, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja, illetőleg ha a keresetét leszállítja. A felperes a kártérítési kötelem megállapítása iránti jogát nem változtatta meg azzal, hogy korábbi időpontban jelölte meg a fizetésképtelenséggel fenyegető állapot bekövetkezését, mert ez kizárólag az általa érvényesített jog alapjául szolgáló ténynek minősül, így a régi Pp. 146. § (5) bekezdés *a)* pont alapján nem tekinthető keresetváltoztatásnak. A Cstv. 33/A. § kártérítési jogviszonyt keletkeztető törvényi tényállás, azonban marasztalásnak csak a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Cégközlönyben való közzétételét követően van helye [Cstv. 33/A. § (11) bekezdés]. A marasztalás alapjául szolgáló összeget a bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésben szabályozott megállapítás iránti perben bírálja el, következésképpen a kár mértékének ebben a perben a későbbi marasztalásra is kiható leszállítása a régi Pp. 146. § (5) bekezdés *c)* pontja alapján nem minősül keresetváltoztatásnak. Mindezekre tekintettel az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a régi Pp. 146/A. § (6) bekezdés alapján a bíróságnak azt el kellett volna utasítani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú

ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Cstv. 31. § (1) bekezdését, 33/A. § -át, a Ptk. 3:118. § -át, a régi Pp. 3. § (3) bekezdését, 4. §-át, 105. § (1) bekezdését, 141. § (6) bekezdését, 146. §-át, 146/A. § -át, 163. § (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 182. § (3) bekezdését és a 206. § (1) bekezdését jelölte meg.

[19] Előadta, hogy az elsőfokú ítélettel szemben bejelentett fellebbezésben írtakat továbbra is fenntartja, azokat kérte figyelembe venni a felülvizsgálati kérelme alapjául is. Vitatta a jogerős ítélet megalapozottságát, rámutatott arra, hogy a felperes a 2022. április 19-én benyújtott beadványában 2013. január 1-ében jelölte meg a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet kezdetét, ehhez képest a másodfokú bíróság azt 2013. december 31-ében állapította meg, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok egyik időpontot sem támasztják alá.

[20] Hivatkozott arra, hogy a szakértőhöz hasonlóan a másodfokú bíróság sem adta érdemi indokát annak, hogy a 2013 évi beszámolóban szereplő 285.000.000 forint vételárelőleget miért nem lehet likvid vagyonként figyelembe venni, amely megállapítás – további bizonyíték hiányában – ellentétben áll a közzétett beszámolókkal. Ennek figyelmen kívül hagyása mind a szakértő, mind pedig az eljárt bíróságok részéről pusztán feltételezéseken alapul. Hivatkozott a szakértő által alkalmazott – egy mérőszám és eszközkategória figyelembevételén alapuló – módszer, s ez által az ítélet alapjául szolgáló szakvélemény hiányosságaira, amely szintén az ítélet megalapozatlanságát támasztja alá.

[21] Az I. rendű alperes hangsúlyozta, az a tény, amely szerint a felszámolás elrendelésére csak három évvel a bíróság által megállapított fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően került sor, azt az álláspontját támasztja alá, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet 2013-ban nem következhetett be. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az adós 2014. szeptember 15-én 430.612.000 forint bevételre tett szert, amellyel a likviditási helyzete helyreállt, így ekkor az adós bizonyosan nem volt a fenyegető fizetésképtelenség állapotában.

[22] Hivatkozott ugyanakkor arra is, hogy míg a jogerős ítélet megállapítása szerint csupán számtani műveletekkel nem lehet valós következtetéseket levonni az adós valós gazdasági helyzetére, addig a másodfokú bíróság épp a számtani műveleteken és megalapozatlan feltételezéseken alapuló szakvéleményre alapította ítéletét. Rámutatott továbbá a jogerős ítélet indokolásának azon ellentmondásaira, absztrakt megállapításaira, amelyek eredményeként tévesen ítélte meg az adós likviditási helyzetét 2013-tól kezdődően.

[23] Az I. rendű alperes véleménye szerint az eljárt bíróságok döntésüket lényegében a büntetőbíróság ítéletére alapították, és azt nem egyszerű okirati bizonyítékként vették figyelembe. Állította, hogy a másodfokú bíróság nem teljesítette indokolási kötelezettségét, ugyanis a jogerős ítéletből nem tűnik ki, hogy mit tekintett az I. rendű alperes részéről károkozó magatartásnak, nem részletezte az okozati összefüggést, arra csak hivatkozott és nem részletezte a kár mértékét sem. A másodfokú bíróság az I. rendű alperest terhelő iratátadási kötelezettség tekintetében a fellebbezésben írtakat nem vizsgálta teljeskörűen, csak a felszámolási eljárásban kiszabott bírságra utalt.

[24] Állította azt is, hogy a felperes meg nem engedett keresetváltoztatással módosította a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját az eljárás során, amelyet az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítani. Téves a másodfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontja, amely szerint ez az érvényesített jog alapjául szolgáló ténynek minősül, amelyre nem vonatkoznak a keresetváltoztatás perrendi szabályai.

[25] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy az az abban hivatkozott – az alábbiak szerint érdemben vizsgálható – okokból nem jogszabálysértő.

[27] A Kúria mindenekelőtt rögzíti, a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát csak a felülvizsgálati kérelem keretei között, továbbá az ott megjelölt jogszabályok és jogi érvelés alapján vizsgálhatja, a jelen perben nem releváns kivételektől eltekintve [régi Pp. 275. § (2) bekezdés].

[28] A régi Pp. 272. § (2) bekezdésében és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben írtak értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja (Kúria Pfv.I.22.488/2016. – BH201853.). Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt konkrétan megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, és az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát ismerteti. Akár a konkrét jogszabályhely megjelölése, akár a jogszabálysértés szöveges előadása hiányzik, a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el (Kúria Pfv.I.22.488/2016. – BH 2018.53.). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel (Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6. – BH2017.196.). Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a régi Pp.-ben meghatározott fenti tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek (Kúria Pfv.V.20.301/2015. – BH2015.307.). Így a Kúria érdemben nem vizsgálta, nem vizsgálhatta a fenti követelményeknek meg nem felelő, pontos jogszabályhelyet nem tartalmazó, illetve adekvát indokolással el nem látott felülvizsgálati hivatkozásokat.

[29] A fentiekre figyelemmel nem képezhette a felülvizsgálat tárgyát az, hogy a jogerős ítélet sérti-e a régi Pp. 3. § (3) bekezdését, 105. § (1) bekezdését, 141. § (6) bekezdését és a 163. § (2) bekezdését. E megsértettként megjelölt jogszabályhelyekkel kapcsolatban ugyanis a felülvizsgálati kérelem egyáltalán nem tartalmazott indokolást.

[30] Hasonlóképpen nem volt vizsgálható a felülvizsgálati kérelemben előadott az a hivatkozás, hogy a másodfokú bíróság nem teljesítette maradéktalanul az indokolási kötelezettségét, valamint az, miszerint az I. rendű alperes megítélése szerint az indokolás ellentmondásos, továbbá az abban szereplő általánosító, absztrakt megállapítások alapján nem hozható megalapozott ítélet. Az I. rendű alperes ugyanis a felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg megsértett jogszabályhelyként az ezen érveivel adekvát jogszabályi rendelkezést mint megsértett jogszabályt [a régi Pp. 221. § (1) bekezdését], ennek hiánya a Kúria e kérdésekben való állásfoglalását szintén kizárta.

[31] Végül arra is rámutat a Kúria, hogy a régi Pp. 272. § (2) bekezdéséből – miszerint a felülvizsgálati kérelemnek magának kell tartalmaznia a rendkívüli jogorvoslati kérelem indokainak az ismertetését és a megjelölt jogszabálysértéssel összefüggő jogi érvelést (Kúria Gfv.VI.30.523/2017. - BH2018.113., Pfv.V.21.226/2021/7.) – és a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegéből eredően a jogerős ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztásához nem elegendő pusztán a fellebbezésre – vagy akár más beadványra –

hivatkozás (Kúria Pfv.II.21.021/2021/2., Pfv.III.20.281/2017/4.). A rendkívüli perorvoslat során ugyanis nincs mód a fellebbezés ismételt elbírálására, a fellebbezés pedig nyilvánvalóan nem tartalmazhat indokokat arra vonatkozóan, hogy a fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság mely jogszabályt milyen módon sértett meg. Ezért nem voltak figyelembe vehetők az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmének csupán a fellebbezésére visszautaló hivatkozásai.

[32] Mindezen korlátok mellett a Kúria érdemben elsőként a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott eljárási szabálysértéseket vizsgálta, és megállapította, hogy a másodfokú bíróság a régi Pp. 146. és 146/A. §-ainak sérelme nélkül nem tekintette meg nem engedett keresetváltoztatásnak azt, miszerint a felperes az ellenkérelem előterjesztését követő 30 nap elteltével a keresetlevélben foglaltakhoz képest (2014. május 19.) korábbi időpontban jelölte meg (2013. december 31.) a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének az időpontját. Téves ugyanis az I. rendű alperes álláspontja, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésén alapuló perben a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának megjelölése a kereseti petitum része lenne.

[33] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének megfogalmazásából egyértelműen következik, hogy az e rendelkezésre alapított perben a régi Pp. 121. § (1) bekezdés *e)* pontjában előírt, a bíróság döntésére irányuló határozott kérelemben (kereseti kérelem) a felperesnek annak megállapítását kell kérnie a bíróságtól, hogy az alperes a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és az e magatartással összefüggésben az adós vagyonában bekövetkezett csökkenést kell megjelölnie összegszerűen, illetve azt, hogy ezzel a hitelezők követeléseinek kielégítése milyen részben hiúsult meg. A régi Pp. 121. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján kell a felperesnek a keresetlevélben megjelölnie a gazdálkodó szervezet vezetőjének felelősségét megalapozó kártérítési jogviszonyt keletkeztető, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tényállási elemek egyikeként azt, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet mikor következett be.

[34] A régi Pp. a keresetváltozás fogalmát negatív módon, a 146. § (5) bekezdésében akként határozza meg, hogy taxatíve felsorolja, mi nem minősül annak. Az *a)* pont szerint nem keresetváltoztatás az, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja. A Kúria rámutat, a felperesnek a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésére vonatkozó tényállításához a bíróság – tekintve, hogy az nem a kereseti kérelem része – nincs is kötve, nem eredményezi a kereset részbeni elutasítását, ha a bíróság azt a bizonyítási eljárás eredményeképpen a felperes által megjelölttől eltérő időpontban állapítja meg.

[35] Mindkét alperes, így az I. rendű alperes tekintetében is helyesen alkalmazták az eljárt bíróságok a Pp. 164. § (1) bekezdését, amikor a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére figyelemmel akként állapították meg a bizonyítási kötelezettséget, hogy az alperesek kötelesek bizonyítani, miszerint a vezetői tisztségük időtartama alatt nem következett be fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladataik ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vették. A Kúria kiemeli, az elsőfokú bíróság ítéletének [58] bekezdése tartalmazza, hogy a felszámolási iratokból megállapíthatóan a 637.000.000 forintért megvásárolt részvényekkel kapcsolatos bizonylatok és a kapcsolt vállalkozások részére nyújtott kölcsön iratai voltak azok, amelyeket az alperesek többszöri felszólítás ellenére sem adtak át a felszámolónak. Éppen ezek az ügyletek befolyásolták alapvetően az adós likviditását, következésképpen olyan iratokról volt szó, amelyeket a Cstv. 31. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján a felszámolónak át kellett volna adni. A másodfokú bíróság helytálló megállapítása szerint a bírság kiszabása épp azt támasztja alá, hogy erre az alperesek részéről nem került sor.

[36] A jogerős ítélet [13]-[14] bekezdésében írtak szerint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal szemben az I. rendű alperes nem ajánlott fel érdemi bizonyítást az e körben előadott védekezése, azaz annak alátámasztására, hogy az iratátadási kötelezettség körében őt mulasztás nem terheli, a Cstv. 31. § (1) bekezdés *a)-d)* pontjában írtakat a maga részéről maradéktalanul teljesítette.

[37] Az I. rendű alperes további eljárási szabálysértésként a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére is hivatkozott. A Kúria gyakorlata értelmében a felülvizsgálati eljárásban – annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt – általában nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésének (Kúria Gfv.VII.30.094/2020/8., Gfv.VII.30.122/2019/5., BH2013.119.). A tényállás tisztázása, a bizonyítékok mérlegelése és értékelése a jogerős ítéletet hozó bíróság feladatkörébe tartozik. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a tényállást csak akkor módosíthatja vagy egészítheti ki, ha az iratellenes, okszerűtlen megállapításokat tartalmaz, vagy önmagával logikai ellentmondásban áll, illetve a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelte (Pfv.VI.20.563/2020/4. Gfv.VI.30.029/2021/6., Gfv.VI.30.342/2021/4., Gfv.VII.30.551/2018/3). Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek csak az minősíthető, amikor a bizonyítékokból kizárólag egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Gfv.VI.30.545/2021/4, Gfv.VII.30.323/2013/5.). A Kúria jelen ügyben ilyen kivételes felülmérlegelésre alapot adó körülményt a jogerős ítélet kapcsán nem észlelt.

[38] Az I. rendű alperes a bizonyítékok okszerűtlen értékelését abban a körben állította, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok, különösen a megítélése szerint kellően alá nem támasztott szakvélemény alapján tévesen állapították meg az eljárt bíróságok a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének 2013. december 31-i időpontját, és hagyták figyelmen kívül a 2013. évi beszámolóban szereplő 285.000000 forintot, a 2014. szeptember 15-én befolyt 430.612.000 forint bevételt. Álláspontja szerint utóbbi abban az esetben is megszüntette volna a fenyegető fizetőképtelenséget, ha helyes lenne az a megállapítás, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet már 2013. december 31-én bekövetkezett. Nem értékelték továbbá, hogy a felszámolás elrendeléséig évek teltek el, és elmulasztottak foglalkozni a részvényvásárlás okával és céljával is. Hangsúlyozta, önmagában egy kockázatos üzleti döntés abban az esetben sem alapozza meg a felelősségátvitel megállapíthatóságát, ha az nem hozza meg a kívánt eredményt.

[39] A felülvizsgálati kérelemben kifejtettekkel szemben helyesen jártak el a bíróságok, amikor a fenti I. rendű alperesi hivatkozások körében a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleményét értékelték, azt a régi Pp. 182. § (3) bekezdésében írt hibáktól mentes, az ítélkezés alapjául szolgáló aggálytalan szakvéleménynek tekintették. A Kúria rámutat, a 30. sorszámú könyvszakértői vélemény 13. oldalának első bekezdésében, valamint a 36. sorszámú szakvélemény kiegészítés 2-3. oldalain a szakértő részletes indokát annak a megállapításának, miszerint a 2013. évi mérlegben a forgóeszközök között kimutatott 285.000.000 forint „követelés” valós likvid vagyonként miért nem vehető figyelembe. A mérlegadatok elemzése alapján rögzítette, „a pénzeszköz tényleges kifizetése megtörtént és mivel a kifizetést követő elszámolás a mérlegfordulónapig nem teljesült, ennek megfelelően „elszámolásra kiadott pénzeszköz” címén az követelésként kimutatásra került. Ez az összeg olyan „követelés”, amely felhasználásra kerül (majd talán) beszerzésre, szolgáltatás igénybevételre, de a házipénztárral szemben az elszámolás még – a tényleges beszerzés hiányában - nem történt meg”. Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelemben anélkül kifogásolta a szakvéleményen nyugvó ítéleti megállapítást, hogy azt cáfoló bizonyítékra hivatkozott volna. Maga sem vitatta azonban, hogy amennyiben kizárólag a szakértő által alkalmazott mérőszámot és eszközkategóriát vesszük figyelembe, akkor előfordulhat, hogy megállapítható a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet (2013. december 31-én), csupán arra hivatkozott, ha

„másik jelzőszámot is figyelembe veszünk, akkor már teljesen más megállapítások tehetőek”. Nem fejtette ki azonban, milyen „másik jelzőszám” figyelembevétele, milyen levezetés mellett hozna más eredményt.

[40] A jogerős ítélet ezért a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelme nélkül állapította meg a fenyegető fizetésképtelenség bekövetkeztének időpontját 2013. december 31. napjában. A szakértő szakvéleményében az adós pénzügyi helyzetének alakulását folyamatában vizsgálta és állapította meg 2013-2015. között a likviditási helyzet folyamatos, drasztikus romlását a mérlegadatokkal alátámasztottan. Mindezeket okszerűen mérlegelve nem tekintette a másodfokú bíróság az adós fizetőképességének helyreállítására alkalmasnak a 2014-ben realizált 430.612.000 forint bevételt, hiszen azt szinte azonnal részvényvásárlásra fordította az adós, kivonva a likvid eszközök köréből. Ezért a hároméves tendenciát egy időpillanatban megszakító, az esedékes tartozásokra fordítható, de nem arra fordított és hosszútávú befektetésként elköltött bevétel átmeneti megléte a jogerős ítélet – felülmérlegelésre okot nem adó – megállapítása szerint nem jelentett valóságos ténybeli alapot a rövidlejáratú követelések kielégítésének fedezetét jelentő likvid vagyoni eszközök növelésére.

[41] A Kúria megítélése szerint az I. rendű alperes a szövegkörnyezetéből kiragadva, tévesen értelmezte a jogerős ítéletből általa idézett azon megállapítást, miszerint „az adós tényleges gazdálkodásától elvonatkoztatva csupán számtani műveletekkel nem lehet valóságos következtetéseket levonni”. Ezzel kívánta alátámasztani a számszaki alapokon nyugvó szakvéleményre alapított ítélet megalapozatlanságát. Ezzel szemben a jogerős ítélet fenti megállapítása egészében így teljes: „Az I. rendű alperes és a hitelezők jogviszonyában a fizetőképesség helyreállítása is csak a Cstv. 33/A. § (3) bekezdés alkalmazásával állapítható meg, ezért a 2013. december 31-ével kialakult és 2014-ben tovább romló likviditási helyzetre tekintettel az adós tényleges gazdálkodásától elvonatkoztatva csupán számtani műveletekkel nem lehet valóságos következtetéseket levonni”. A jogszabályhelyre utalásból – a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket – egyértelműen következik, hogy a 2014. évi bevétellel összefüggésben ez a megállapítás arra vonatkozott, hogy az adós I. rendű alperes által is ismert korábbi fizetésképtelenséggel fenyegető helyzete, és a bevétel azonnali, a likviditást tovább rontó elköltése miatt nem tekintette a másodfokú bíróság jelentősnek a számszakilag ugyan rövid ideig kimutatható, de az adós fizetőképességét érdemben nem befolyásoló rövid átmeneti állapotot.

[42] Az I. rendű alperes anélkül hivatkozott arra, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet azért sem állapítható meg 2013-tól kezdődően, mert a felszámolásra csak 3 évvel később került sor, hogy e körben a fentebb ismertetetteken felül a jogi érveit előadta volna. A fenyegető fizetésképtelenség bekövetkezésének időpontja és a felszámolás elrendelése között eltelt időnek azonban nincs meghatározó jelentősége a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősség megállapítása szempontjából.

[43] Végül alaptalanul hivatkozott az I. rendű alperes a régi Pp. 4. § (2) bekezdésének megsértésére is. E tekintetben is osztotta a Kúria a másodfokú bíróság álláspontját, hogy jelen perben nem jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeiről kellett dönteni, így a régi Pp. 4. § (2) bekezdésének megsértése fel sem merülhetett. A régi Pp. 3. § (5) bekezdésében megfogalmazott szabad bizonyítás elvéből fakadóan pedig az eljárási szabályok megsértése nélkül értékelhették a bíróságok a régi Pp. 195. § (1) bekezdése szerinti okirati bizonyítékként a büntetőbíróság jogerős ítéletében megállapított tényállást, illetve a büntetőeljárás egyéb iratait. Nem a büntetőbíróság ítéletében írtakra figyelemmel, hanem a perrendi szabályok megtartása mellett lefolytatott széleskörű bizonyítási eljárás

eredményeként meghozott, megalapozott és kellően megindokolt jogerős ítéletben a Ptk. 3:118. §-a és a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének megsértése nélkül került sor az I. rendű alperes felelősségének megállapítására. Ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogszabályok sem sérültek.

[44] Mindezekre figyelemmel a Kúria a régi Ptk. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[45] 1991. évi XLIX. törvény 33/A. § (1), (3), (5) bekezdés

[46] 1952. évi III. törvény 146. §, 146/A. §, 206. § (1)

A döntés elvi tartalma

[47] A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontja a Cstv. 33/ A. § (1) bekezdésére alapított kereset ténybeli alapját képezi, annak a per során történő módosítása nem minősül keresetváltoztatásnak.

[48] Megállapítható a gazdálkodó szervezet volt vezetőjének a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésén alapuló felelőssége, amennyiben a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően az adósnál jelentkező – a beszámoló szerinti rövidlejáratú követelések összegét meghaladó – bevételt nem az esedékes követelések kiegyenlítésére használja fel, hanem lényegében azonnal bizonytalan kimenetelű, hosszútávú befektetésre fordítja.

Záró rész

[49] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban pervesztes I. rendű alperest a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szól 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[50] A Kúria a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 78. § (4) bekezdése, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése, továbbá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján határozott a meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről. A Kúria az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja az I. rendű alperest, hogy az

illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000010700044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria az IM rendelet 3. § (4) bekezdése alapján figyelmezteti az I. rendű alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[52] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja zárja ki.

Budapest, 2024. április 17.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

S.K. bírósági ügyintéző